

ג'ריון א'ט"ו

לקראת שבת

עיונים וביאורים בפרשת השבוע

פרשת צו

שבת הגדול

– כוחה של מסירת נפש –

”עד חצות” בפסח ובקרבת תודה

”מצויינים... בלבושם” – לבוש המונע נסיונות

קובץ זה יוצא לאור לעילוי נשמת
ה"ה הרב החסיד ר' מאיר ב"ר שמחה יצחק ע"ה זאיאניץ
ס. פאולו ברזיל

ולזכות בניו הני לומדי ותמכי אודייתא, רודפי צדקה וחסד,
ראשונים לכל דבר שבקדושה ה"ה האחים החשובים

הרב החסיד ר' ישראל אפרים מנשה והרב החסיד ר' יוסף משה
וכל בני משפחתם שיחיו

יהי רצון שיתברכו בכל מילי דמיטב מגפשו ועד כשר,
ובהצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנו, תמיד כל הימים

צוות העריכה וההגהה:

הרב לוי יצחק ברוק, הרב משה גורארי, הרב מאיר יעקב זילברשטרום,
הרב צבי הירש זלמנוב, הרב שלום חריטנוב, הרב מנחם טייטלבוים,
הרב אברהם מן, הרב מנחם מענדל רייצס, הרב אליהו שוויכה.

מכון 'אור החסידות'

ת.ד. 2033 כפר חב"ד
ארץ הקודש
*5717
orhachasidutil@gmail.com

1469 President st. #BSMT,
Brooklyn NY 11213 U.S.A.
+1-929-754-6218
oh@chasidus.net

לקראת שבת

ביאורים על פרשת השבוע

נלקטו ונערכו מתוך תורתו של
כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

בפתח הגיליון

שבת הגדול

– כוחה של מסירת נפש –

"שבת הגדול" נקראת כן על שם שנעשה בו נס גדול, שבו לקחו בני ישראל את השה לקרבן פסח על אף שהי' ע"ז של מצרים, ואזי נלחמו הבכורות באבותיהם ובפרעה, וכפי שנאמר "למכה מצרים בכבוריהם".

בשנה זו חלה שבת הגדול כקביעות שהייתה בצאת ישראל ממצרים, בעשור לחודש, ועקב כך נושא מרכזי בגליון זה הוא עניין מסירת נפשם של בני ישראל בלקיחת השה, והנס שנשתלשל מזה.

במדור "יינה של תורה" מבואר בארוכה כיצד לקיחת השה השפיעה על המצרים שיאמינו ביכולת השם, מה שלא פעלו האזהרות במכות האחרות, ואת אשר יש ללמוד מכך בעבודת ההשפעה על הזולת, שההצלחה בזה אינה באה לאחר "ארוחת צהריים" דשנה, כי אם דווקא מתוך הקרבה ומסירת הנפש.

במדור "שיחות קודש" הובאו דיברות רבנו אודות משמעות הנס ד"למכה מצרים בכבוריהם", שכאשר מלכויות מתגרות זו בזו, הרי זה "כי לעולם חסדו", והמסר מכך לימינו.

ובמדור "דרכי החסידות" מובאת, בהרחבה ובמתקנות, שיחת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ זי"ע אודות ג' עניינים ב"מסירת נפש": בממון, בגוף ובנפש.

ויהי"ו שקבלת החלטות טובות בכל העניינים האמורים תפעל תיכף את ה"נס גדול" ד"למכה מצרים בכבוריהם", שתוקף הגלות עצמו דורש ולוחם בשביל גאולתם של ישראל, ותיכף ומיד - הגאולה האמיתית והשלימה, "כימי צאתך מארץ מצרים", ש"נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו וגאלם", בב"א.

המערכת

צו

ב • מקרא אני דודש

"עד עצות" בפסח ובקרבן תודה
על פי לקטי שיחות הכ"ז עמ' 37 ואילך

ה • פנינים • עיון וביאור

- בשידות לפני ה' אין שם לכלוך
ע"פ לקטי שיחות הל"ז עמ' 1 ואילך
- תמיד – ללא הפסקה או כל יום?
ע"פ לקטי שיחות הל"ז עמ' 50 ואילך

ו • יינה של תורה

כח ההשפעה של מסירת נפש
ע"פ תורת נבנ"מ עמ' 268 ואילך

ט • שיחות קודש

למאי נפק"מ ליהודי ששני גוים
מתכתשים ונלחמים זה בזה?!

י • פנינים • דרוש ואגדה

- מהו השבח בזה ש"לא הטו ימין ושמאל"?
ע"פ תורת נבנ"מ עמ' 107 ואילך
- להיות כמו אהרן ובניו
ע"פ תורת נבנ"מ עמ' 110 ואילך

יא • חידושי סוגיות

בגדר דין לבישת בגדים
אחרים לדישון המזבח
ע"פ לקטי שיחות הל"ז עמ' 1 ואילך

יד • תורת חיים

"שהיו ישראל מצויינים שם בלבושם..."

טו • דרכי החסידות

מדיניות במסירות נפש עבור הזולת

וזאת למדעי, שברוך כלל לא הובאו הביאורים כאופן שהופיעו במקורם, אלא עובדו מחדש ונערכו ע"י חברי המערכת, ולפעמים הושמט ריבוי השקו"ט והמקורות שהופיעו שם, ויש להיפך, אשר במקורם מופיעים בקיצור וכאן הורחבו ותבארו ע"פ המבואר במקומות אחרים בתורת רבינו. ופשוט שמעומק המושג וקוצר דעת העורכים יתכן שימצאו טעויות וכיו"ב, והם על אחריות המערכת בלבד, ושגיאיות מי יכין. ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו בתוכן העניינים), וימצא טוב, ויוכל לעמוד בעצמו על אמיתתם.

מקרא אני דודש

ביאורים בפשוטו של מקרא

”עד חצות” בפסח ובקרבת תורה

מדוע לא הזכיר רש”י דין הרחקת חצות בקרבן פסח? / מה ההכרח בפשט לזה שקרבן תורה יש לאכול לפני חצות? / ביאור מחודש לשיטת רש”י שדין הרחקת חצות בקרבן תורה יש לו רמז בכתוב עצמו

א. בפרשתנו (ז, טו): “ובשר זבח תודת שלמיו, ביום קרבנו יאכל, לא יניח ממנו עד בוקר”. ובפירושו העתיק רש”י התיבות “לא יניח ממנו עד בוקר” – ופירש: “אבל אוכל הוא כל הלילה. אם כן למה אמרו עד חצות? כדי להרחיק האדם מן העבירה”. ולכאורה יש לתמוה בדברי רש”י אלו:

פירוש רש”י על התורה אינו ספר הלכות, אלא ענינו – כדברי רש”י כמה פעמים – “אני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא”. ולפי זה, גם כאן הי’ לו לפרש פשוטו של מקרא בלבד – שאפשר לאכול בשר הזבח כל הלילה, עד הבוקר; ומה נוגע להבנת הפשט גזירת חכמים שיש לסיים בשר הזבח עד חצות? ואדרבה – הרי גזירה זו היא בהיפך מפשט המקרא, ומקומה בספר הלכה ולא בפירוש המקרא!

[ובפרט יש לרקדק בלשון רש”י, שכתב “למה אמרו עד חצות” – כאילו הדבר כבר ידוע מקודם לכן ש”אמרו עד חצות”, והשאלה היא רק “למה”; ולכאורה, מנין יודעים אנו – בפשוטו של מקרא – על גזירה זו, שלכן יש צורך לבאר את טעמה!]

ב. ובאמת, שהקושיא גדולה עוד יותר, כי אם אכן ענין זה של “עד חצות” נוגע וידוע בפשוטו של מקרא – הי’ לרש”י לפרשו כבר לפני זה, בספר שמות:

בפרשת בא נאמרו דיני קרבן פסח, ושם נאמר (יב, ה-ו): “ואכלו את הבשר בלילה הזה, צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו... ולא תותירו ממנו עד בוקר”. ושם לא הזכיר רש”י כלל גזירה זו של “עד חצות, כדי להרחיק האדם מן העבירה”! ולכאורה, מה נשתנה?

ואדרבה – איפכא מסתברא:

יש סברא לומר, ששם הי’ רש”י צריך יותר להדגיש הגבלה זו של “עד חצות” – כי הרי גם בזמן הזה מדייקים בליל פסח לאכול האפיקומן עד חצות, כיון שהאפיקומן הוא זכר לקרבן פסח שהי’ נאכל עד חצות (כמבואר בפוסקים); ואם כן, יש צורך להבהיר כיצד מתיישב זה עם

לשון המקרא "ולא תותירו ממנו עד בוקר", כדי שהתלמיד לא יתמה מהנהגתנו בפועל בליל פסח.

אולם בפועל, לגבי פסח שתק רש"י ולא פירש מאומה, היינו שהשאיר כוונת המקרא כפשוטו: "עד בוקר" – ודוקא כאן לגבי זבח התודה ראה צורך להבהיר שבפועל אוכלים בשר הזבח עד חצות!

ג. ומכח קושיות אלו יש לבאר בדרך מחודשת, שלשיטת רש"י – בדרך הפשט – הרי שהגבלה זו של "עד חצות" מיוסדת היא בלשון המקרא גופא; והיינו, שכוונת רש"י "למה אמרו עד חצות" אינה לגזירת חכמים שנתחדשה כמה דורות לאחר משה רבינו, אלא שהגבלה זו של "עד חצות" מובנת היא מתוך הפשט גופא.

אמנם, כל יסודה של הגבלה זו הוא דוקא בלשון הכתוב כאן, מה שאין כן בלשון הכתוב בפרשת בא – לגבי קרבן פסח – אין ראי' לכך מתוך הפשט. וזהו הטעם שהביא רש"י דבר זה דוקא בכתוב כאן, ולא לגבי קרבן פסח, כדלהלן.

ד. וביאור הענין:

בפרשת בא, לגבי קרבן פסח, אומרת התורה בלשון ברורה: "ואכלו את הבשר בלילה הזה" – היינו כפשוטו, שחיוב אכילת הפסח הוא כל הלילה, ולאחר מכן אומרת איסור הלאו: "ולא תותירו ממנו עד בוקר" – היינו, שנאסר להשאיר ממנו עד בוקר, כי יש לסיים אכילתו במשך הלילה;

אולם כשנדקדק בלשון הכתוב כאן נמצא, שהוא מתחיל בענין האכילה – "ביום קרבנו יאכל" – ואינו מפרש מאומה על סיום זמן האכילה. ולאחר מכן פונה לדבר בענין הלאו דנותר – "לא יניח ממנו עד בוקר". והיינו, שלגבי הלאו פירשה התורה שאיסורו הוא רק ב"בוקר", אולם לגבי האכילה לא אמרה התורה בפירוש "יאכל עד בוקר", אלא השאירה את הדברים בתומים [כי המלים "עד בוקר" מתייחסות לכאורה רק לאיסור נותר שבסוף הכתוב, ולא לענין האכילה שבתחילתו].

ומפרש רש"י סתימות זו, שנתכוון הכתוב להשמיענו שני צדדים בענין זה:

א) עיקר המכוון שבכתוב הוא – "לא יניח ממנו עד בוקר, אבל אוכל הוא כל הַלַּיְלָה". והיינו, שיש ללמוד הכתוב כמשמעותו הכללית, שהתיבות "עד בוקר" מתייחסות לכל הפסוק כולו: הן חיוב האכילה והן איסור ההנחה זמנם הוא "עד בוקר". כי מעיקר הדין אפשר לאכול כל הלילה.

ב) אולם בדיוק לשון המקרא שהשאיר סתום ענין האכילה, כי התיבות "עד בוקר" מתייחסות בעצם לאיסור ההנחה ולא לחיוב האכילה, מרמז הכתוב שצריך להיות הפסק, ריחוק בזמן, בין האכילה לבין "עד בוקר" [כי רק "יניח עד בוקר" – אבל לא "יאכל עד בוקר"].

ומהאי טעמא "אמרו עד חצות" – כיון שהתורה השמיעה לנו שצריך להיות הרחקת זמן בין האכילה לבין "עד בוקר", הרי שחכמי ישראל – על ידי ששיערו בחכמתם טבע בני אדם – שיערו שבהרחקה זו כוונת התורה היא "עד חצות".

אבל כיון שאין זה איסור מעיקר הדין, אלא רק לשם הרחקה – בתור סייג, והיינו, שאמנם הוא איסור מן התורה אבל הוא בגדר סייג [ולהעיר מלקח טוב כלל ח] – לכן אין התורה אומרת זאת בפירוש, אלא רק בדרך רמז בדיוק הלשון; וזהו הטעם ש"נותר" ממש אינו נעשה "עד בוקר", כיון שסוף סוף הרי מעיקרא דדינא נמשך זמן אכילתו כל הלילה.

שירות לרבו לא חל ע"ז שם לכלוך, דאדרבה, זהו תוכן השירות לרבו.

משא"כ הוצאת הדשן, שאינה בפני רבו, שהרי אף שנוטלין את הדשן מעל המזבח הרי מוציאין אותו "אל מחוץ למחנה", וגם תוכנה הכנה לשירות, שהרי טעם ההוצאה הוא כדי שיהי' מקום פנוי למערכה על המזבח, הרי מכיון שאין עבודה זו בפני רבו, ואין גדרה שירות לרבו, לכן חל עלי' שם לכלוך [בכל הנ"ל ראה בארוכה להלן במדור "הידושי סוגיות"].

תמיד – ללא הפסקה או כל יום?

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה

אש שנאמר בה תמיד היא שמדליקין בה את הנרות, שנאמר בה להעלות נר תמיד, אף היא מעל המזבח החיצון תוקד נ.ו. (רש"י)

במפרשים (ראה באר מים חיים ומשכיל לדוד ועוד) שקו"ט מנ"ל לרש"י להוציא את הכתוב מפשוטו, ש"תמיד" קאי על אש המזבח, ולפרשו על אש המנורה, ופרשו באופנים שונים.

ויש לבאר:

את תיבת "תמיד" פירש רש"י לעיל (ר"פ תצוה) גבי הדלקת המנורה "כל לילה ולילה קרוי תמיד, כמו שאתה אומר עולת תמיד, ואינה אלא מיום ליום, וכן במנחת חביתין נאמר תמיד, ואינה אלא מחציתה בבוקר ומחציתה בערב". והיינו שתיבת תמיד יכולה להתפרש גם על משהו שאינו מתקיים ללא הפסקה, אלא כל יום, או כל לילה וכיו"ב.

וא"כ קשה לפרש "אש תמיד" על אש המזבח, שהרי על אש זה נאמר "לא תכבה", שעל האש לדלוק ללא הפסקה, וא"כ אין "תמיד" מוסיף כלל על הציווי "לא תכבה", ואדרבה, הוספה זו יש בה משמעות שהאש לא צריכה להיות דלוקה ללא הפסקה. ולכן הוצרך רש"י לפרש שב"תמיד" באה התורה לרבות שיש להדליק מאש המזבח אש אחרת, אש המנורה, שבה נאמר "להעלות נר תמיד" (ר"פ תצוה), ושם אין פירוש "תמיד" ללא הפסקה כי אם "כל לילה ולילה".

בשירות לפני ה' אין שם לכלוך

ופשט את בנדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן נ' ופשט את בנדיו – שלא ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד. בגדים שבשל בהן קדירה לרבו אל ימוגו בהן כוס לרבו (ו. ד. רש"י)

מפשטות לשון רש"י מובן שמביא שני טעמים להחלפת הבגדים להוצאת הדשן: א. שלא ללכלך את הבגדים "שהוא משמש בהן תמיד". ב. שאין לעשות עבודה שהיא בדוגמת "מזיגת כוס" בבגדים שעושה בהם עבודה פחותה ("בישל קדירה").

ויש לעיין בזה, דבשלמא בנוגע לטעם הא' הרי מוכח מהכתוב שזה הטעם להחלפת הבגדים, שהרי מזה שלא נאמר "ולבש בגדים אחרים" בלבד אלא נוסף לפני זה "ופשט את בגדיו", אף שזה נראה מובן מעצמו, מוכח שטעם לבישת בגדים אחרים הוא כדי שלא ללכלך הבגדים הקודמים, ולכן יש הדגשה על פשיטת הבגדים. אבל מפני מה מוסיף רש"י גם טעם שני "בגדים שבשל בהן קדירה לרבו אל ימוגו בהן כוס לרבו"?

ויש לבאר:

לשיטת רש"י מוכרחים לומר שיש שני טעמים להחלפת הבגדים, כי אם נאמר שההחלפה היא רק מטעם לכלוך הבגדים יוקשה מה שלא מצינו דין זה בעוד עבודות שיש חשש כזה, כשחיטה, קבלת דם, זריקה, והקטרה וכיו"ב, ואפילו בנוגע לדשן לא מצינו בכתוב דין החלפת בגדים בנוגע לתרומות הדשן, אף שגם שם שייך שיתלכלכו הבגדים.

ובכדי לתרץ זה מביא רש"י הטעם השני ששם מחלק בין מזיגת כוס לרבו ובישול קדירה, שחלוקים הם בשני פרטים: א. בישול קדירה הרי היא הכנה לשימוש רבו, משא"כ מזיגת כוס הרי זה גוף השימוש. ב. בישול קדירה אינו בפני רבו אלא במקום אחר, ואילו מזיגת הכוס היא בפניו.

וזהו החילוק בין שאר העבודות להוצאת הדשן, דשאר העבודות תוכנן וגדרן שירות לרבו ונעשות במקדש גופא – לפני רבו, ואפילו הרמת הדשן היא מצוה בפני עצמה, ונחשבת לסיוע וגמר עבודת הקרבן, וכאשר עובד לפני רבו ובעבודה שהיא עצמה

יינה של תורה

עבודת ה' על פי הפרשה

כח ההשפעה של מסירת נפש

אחת העבודות העיקריות המוטלות על יהודי היא להשפיע על סביבתו, משפחתו, שכניו, ועד ליהודים שלא זכו לחינוך המתאים וצריכים להשפעה בכדי לקיים תורה ומצוותי, וחובה מוטלת על כל יהודי להשפיע עליהם ולקרובם.

אמנם, פעמים נראה שאין פירות לעבודה זו, מנסה הוא לדבר ולעשות ולקרוב, אך הדברים אינם פועלים פעולתם.

במאמר שלפנינו הדן בהשפעה הנפלאה שהייתה ללקיחת השה בשבת הגדול על בכורי מצרים, יבואר היסוד הגדול לעבודת ה' אמיתית ולהצלחה בהשפעה על הזולת.

מדוע דווקא לקיחת השה "הרעישה" את המצרים?

אודות שבת הגדול, כתב אדמו"ר הזקן (שו"ע או"ח ריש סי' תל, ע"פ תוד"ה ואותו שבת פז, ב), שנקרא בשם "שבת הגדול" משום שנעשה בו "נס גדול":

פסח מצרים הייתה קביעותו שעשירי בניסן חל בשבת קודש, וט"ו בניסן הי' ביום חמישי (כקביעות שנה זו. המערכת), והנה הקב"ה ציוה את בני ישראל "בעשור לחודש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות" (בא יב, ג), ונמצא שביום השבת לקח כל יהודי שה עבור קרבן פסח.

ו"באותו שבת נתקבצו בכורי מצרים אצל ישראל ושאלום למה זה הם עושין כך, אמרו להם זבח פסח הוא לה' שיהרוג בכורי מצרים, הלכו בכוריהם אצל אבותיהם ואל פרעה לבקש מהם שישלחו את ישראל ולא רצו, ועשו הבכורות עמהם מלחמה והרגו הרבה מהם, וזה שכתוב למכה מצרים בבכוריהם".

ומבאר שם (ע"פ מג"א סק"א), שלא רצו לקבוע זכרון לנס זה לפי קביעות ימי החודש כי בניסן כיון שבתאריך זה מתה מרים וקבעו בו תענית, אלא קבעוהו לפי קביעות ימי השבוע – בשבת שלפני מועד יציאת מצרים, ונס זה הוא תוכנו ועניינו של שבת הגדול.

והנה, דבר מופלא מציינו בנס זה, מה שלא מצינו דוגמתו במכות ובניסים שהיו קודם לכן: בכל המכות הקודמות, הרי לא זו בלבד שההתראה שהמכה עומדת לבוא לא הניעה את המצריים לשחרר את בני ישראל, אלא יתירה מזו: גם לאחר שבאה המכה בפועל, לא פעל הדבר על המצריים שיתפעלו מזה, ובוודאי לא באופן ש"בכורי מצרים" – חשובי ותקיפי מצרים, ידרשו את שחרור בני ישראל.

ואף על פי שלא מתו המצריים במכות אלו, הרי מכל מקום הי' נזק עצום בממונם, ובוודאי הי' ממונם חביב עליהם ביותר, ובפרט שמצינו (ראה ערובין סב, א. סנהדרין נו, א) שכך נח מקפיד אפילו על פחות משווה פרוטה, ומכל מקום לא פעלו המכות על מצרים ובכוריהם.

ואילו בנוגע ללקיחת השה כהקדמה למכת בכורות, הנה מיד כאשר סיפרו להם בני ישראל על המכה שעומדת לבוא, עוד לפני שבאה המכה בפועל, התפעלו מאוד, ועד שיצאו על זה למלחמה ונהרגו הרבה מהם! וצריך להבין במה נשתנתה מכה זו, שדווקא היא גרמה להתפעלות מרובה אצל בכורי מצרים.

כאשר מוסרים את הנפש – פועלים!

ויש לומר הביאור בזה:

בכל המכות הקודמות, לא הי' אצל בני ישראל עניין של מסירת נפש, דאף שמשה רבנו הלך אל פרעה, אמנם מצינו שהקב"ה אמר לו "בא אל פרעה" (ריש פר' בא), וכמבואר בזהר (ח"ב לז, א) שהקב"ה כביכול בעצמו הלך עם משה, כך שלא הי' לו למשה ממה לירא, וא"כ, אין הליכתו לפרעה נחשבת למסירת נפש. ובפרט שמשה רבנו הי' בטל להשי"ת בתכלית עד שלא הייתה לו שום מציאות עצמית, וכשמסר את דבר ה' הי' זה באופן ש"שכינה מדברת מתוך גרונו" (ראה הנסמן בלקוטי שיחות ח"ד עמ' 1087 ע"ג 9).

אמנם, בלקיחת השה לקרבן פסח, הוצרכו בני ישראל לעניין של מסירת נפש, וכך איתא בדעת זקנים (בא יב, ג) "כשראו המצרים כשלוקחין הפסחים לשחוט, נתקבצו עליהם להרגן, כי יראתן של מצרים הי' בהמות, ועשה להם הקב"ה נס וניצולו".

ודבר זה הי' ידוע ומפורסם שלקיחת השה לקרבן הוא דבר מסוכן ביותר, ומשה רבנו עצמו כבר אמר לפרעה "הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלוננו" – "שהרי את יראתם אנו זובחים" (וארא ח, כב ובפרש"י).

ומכל מקום, כאשר ציווה משה לבני ישראל "ויקחו להם איש שה לבית אבות", לא טענו אליו: הייתכן שאתה מצווה עלינו ליקח שה לקרבן לעיני המצריים, והלא אתה עצמך אמרת לפרעה שהדבר מסוכן ביותר, "ולא יסקלוננו" – אלא קיימו את הציווי בפשטות, ומתוך מסירת נפש!

יתר על כן, בנוגע לחיוב מסירת נפש, יש שקו"ט האם הי' חיוב זה קודם מתן תורה או שנתחדש רק לאחריו (ראה סנהדרין עה, ב ותוד"ה ואם שם עה, א. רמב"ם הל' מלכים פ"י ה"ב. אנצ"י תלמודית ח"ג עמ' שני ואילך), אך בני ישראל לא עשו חשבונות האם חובה עליהם למסור נפשם או לאו, אלא הלכו על מסירת נפש בלקיחת השה, בלא שום חקירות וטענות.

וכאשר מסרו ישראל את נפשם בלקיחת השה, ומסירת נפש זו הייתה בתוככי טומאת מצרים השפלה שבארצות – בעומק חשכת הגלות, פעל הדבר על מצרים ובכוריהם שיאמינו לדברי בני ישראל, כי דברים היוצאים מן הלב – עד למסירת נפש – נכנסים אל הלב ופועלים פעולתם (ראה ס' הישר לר"ת שי"ג. הובא בשל"ה סט, א), ולכן פעלו דבריהם שיפחדו בכורי מצרים ממכת בכורות, ועד שהעמידו את עצמם בסכנה להילחם עם אבותיהם, ונהרגו מהם רבים.

השפעה מוצלחת – לא אחרי ארוחת ערב...

וזאת אשר יש לו לאדם ללמוד מנס שבת הגדול:

חובה וזכות מוטלת על כל יהודי לפעול על יהודים נוספים שסביבו, ולפעמים מתלונן הוא שאינו מצליח בהשפעתו, ועולה בדעתו שאולי אין השעה כשרה, ועדיין לא הגיע לדרגה שראוי להתעסק לרומם את הזולת.

ועל כך המענה הוא, שכשם שההשפעה על בכורי מצרים הצליחה דווקא כאשר נעשה הדבר מתוך מסירת נפש, כך גם ההשפעה על הזולת אינה מצליחה כאשר משפיע ממצב של נוחות וישוב הדעת, אלא דווקא באופן של מסירת נפש.

יש מי שמנסה לפעול על הזולת דווקא לאחר שסיים את כל ענייניו: הוא התפלל, אכל ושתה, עיין בעיתון, סיים את כל עסקיו, וגם נתן לעצמו מנוחה ורגיעה, ואפילו הלך לפוש ולטייל מעט, ואז, כאשר כבר לא נותר לו לעשות מאומה, עושה הוא "טובה" והולך להשפיע על הזולת.

אך דרך זו נידונה לכישלון, אי אפשר להשפיע על הזולת כאשר המשפיע עצמו אינו מזוי עצמו מאומה, אלא מוכרחים לשם כך מסירת נפש.

כדי לפעול על יהודי אחר, עליו להניח את כל ענייניו על הצד. וגם אם הוא רעב וצמא בפשטות, ואפילו כאשר רעב וצמא לדבר ה', הרי הוא מנתק את עצמו מכל ענייניו באופן של מסירת נפש וכפיית הרצון, ופונה להתעסק עם הזולת ולהשפיע עליו. כך פועלים הזוהר אצל הזולת, באופן שמתעורר ולוקח את הדברים אל לבו כראוי.

כח "המקיים את התורה מעוני"

הדברים אמורים גם בעבודת האדם בנפשו פנימה:

אמרו במשנה (אבות פ"ד מ"ט) "כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר, וכל המבטל את התורה מעושר" כו', ולכאורה אינו מובן, וכי כל מעלת לימוד התורה היא רק מעוני, ולא מגיע שכר על לימוד התורה מעושר גם כן?

אך העניין הוא כמבואר למעלה: כאשר יהודי לומד תורה "מעושר", היינו במצב של מנוחה ותענוג, לאחר שסיים כל ענייניו, אכל ושתה וישן וטייל ודשן, ורק אז נפנה ללימוד, הנה אין זה אמיתת עניין לימוד התורה וקיום המצוות, כי אם מילוי רצונו העצמי.

לימוד התורה ועבודת ה' האמיתית היא דווקא באופן שלומד בשעה שאינו רוצה ואין הדבר נוח לו ללמוד, ומכל מקום מניח הוא כל שאר ענייניו הצדה ועוסק בתורה, זהו אמיתת עניין לימוד וקיום התורה – "המקיים את התורה מעוני", ממצב של אי נחת ואי מילוי הרצון העצמי.

וכשם שעבודה זו דמסירת נפש הביאה לגאולת מצרים, הנה "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" (מיכה ז, טו), ועל ידי עבודת כפיית הרצון ומסירת נפש לעבודת ה' ולהשפיע על הזולת, נזכה לגאולה העתידה לבוא במהרה בימינו, "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל" (ר"ה יא, א).

שיחות קודש

למאי נפק"מ ליהודי ששני גוים מתכתשים ונלחמים זה בזה!?

הקב"ה, אבל לכאורה, כאשר שני גוים מתכתשים זה בזה, "מלכיות מתגרות זו בזו" - מהו הקשר עם חסדו של הקב"ה?!

מכיון ש"אין עוד מלבדו", הרי מובן שכל דבר שבעולם נעשה ע"י הקב"ה - "כי לעולם חסדו", היינו, המשכת חסדו של הקב"ה "לעולם" - למקום ה"עולם", וכן "לעולם" - בענין הזמן.

והביאור בזה - בפשטות:

מכיון ש"אין עוד מלבדו", הרי מובן שכל דבר שבעולם נעשה ע"י הקב"ה - "כי לעולם חסדו", היינו, המשכת חסדו של הקב"ה "לעולם" - למקום ה"עולם", וכן "לעולם" - בענין הזמן.

ולכן, גם כאשר שני גוים מתכתשים ונלחמים זה בזה, וזאת - אפילו כאשר מדובר אודות "מצרים", "עדות הארץ", מקולקלים שבאומות, ובוזה גופא "בכוריהם" של מצרים, היינו, התוקף והחוזק של מצרים, תחתון שאין למטה ממנו - הנה גם ענין זה קשור עם חסדו של הקב"ה, "כי לעולם חסדו".

וזהו תוכן הענין ד"שבת הגדול" - שאז ראוי **במוחש** שגם הענין ד"למכה מצרים בבכוריהם" קשור עם חסדו של הקב"ה. כלומר: נוסף לזה שבנ"י **מאמינים** באמונה פשוטה ש"אין עוד מלבדו", ובמילא יודעים הם שכל דבר שבעולם, כולל מלחמה שבין שני גוים, אין זה אלא מפני רצונו (וחסדו) של הקב"ה - הנה כאשר ראו את הנס ד"למכה מצרים בבכוריהם" נתאמת דבר זה אצלם באופן של **ראי' ממש**, ועי'ו נפעל ענין של **גדלות** בענין השבת, הקשור עם בנ"י דוקא.

(שבת הגדול השר"ט)

לכאורה, דרוש ביאור: מהי שייכות הנס ד"למכה מצרים בבכוריהם" לענין השבת (עד שנס זה יפעל גדלות בענין השבת, "שבת הגדול") - הרי שבת "מקדשא וקיימא" מלמעלה, וענינה - "אות היא ביני וביניכם גו'", ענין השייך לבנ"י דוקא, ועד כדי כך ש"עכו"ם ששבת חייב מיתה", היינו, שזהו היפך מציאותו לגמרי, וא"כ מהי איפוא השייכות ד"למכה מצרים בבכוריהם" - התכתשות ומלחמה בין שני גוים - לענין השבת, עד שכתוצאה מזה יהי ענין של **גדלות** בשבת!?

ולא זו בלבד שמוזכרים אודות מציאותם של גוים סתם, אלא מדגישים את כל פרטי המאורעות שבדבר - שמדובר אודות שני סוגים של גוים, מצרים ובכורי מצרים, שהי' וויכוח ביניהם, ולא רק וויכוח סתם, אלא וויכוח שהביא לידי מלחמה, "למכה מצרים בבכוריהם" - למאי נפק"מ ליהודי ששני גוים מתכתשים ונלחמים זה בזה! ועד כדי כך, שענין זה יפעל גדלות בענין השבת!?

...והביאור בזה:

בהמשך למ"ש "למכה מצרים בבכוריהם", נאמר: "כי לעולם חסדו", דקאי על חסדו של הקב"ה.

ולכאורה אינו מובן: מהו הקשר ד"למכה מצרים בבכוריהם" עם חסדו של הקב"ה ("כי לעולם חסדו") - בשלמא בנוגע לשאר הענינים שבהם נאמר "כי לעולם חסדו", כמו: "לעושה נפלאות גדולות לבדו", "את השמש לממשלת ביום", "ויוצא ישראל מתוכם", "ביד חזקה ובזרוע נטויה", וכיו"ב - מובן הקשר עם חסדו של

באופן המתאים לרצון העליון, ולכן קיימו את כל התורה כולה עוד לפני הציווי.

וזהו גם שבחן של אהרן ובניו, שתיכף ביום הראשון, עוד לפני שנתרגלו בעבודה במשך שבעת ימי המילואים, עלה בידם לעשות את כל הדברים אשר צוה ה' ביד משה בתכלית הדיוק, באופן "שלא הטו ימין ושמאל" מדצון העליון, מגודל דביקותם לרצון העליון, בבחינת "לא יאונה לצדיק כל און".

להיות כמו אהרן ובניו

ויעש אהרן ובניו

להגיד שבחן שלא הטו ימין ושמאל (ה, לו)

מעבודת אהרן ובניו, שעוד בתחילת שבעת ימי המילואים עלה בידם לקיים רצון הקב"ה בדקדוק גדול, ובכל הפרטים בלי הטי' ימין ושמאל, יש ללמוד הוראה לכל אחד מעבודתו לקונו:

ישנם הטוענים, שכאשר נמצאים בהתחלת העבודה (ועד"ז בכל יום – מיד לאחרי אמירת "מודה אני"), יש להבטיח לכל לראש את הענינים העיקריים, ורק אח"כ יכולים לחשוב גם אודות דקדוקים, עד לדקדוק קל של דברי סופרים.

ועל זה באה ההוראה ממ"ש "ויעש אהרן ובניו גו" – שמיד בהתחלת העבודה, עוד בהיות אהרן ובניו במצב של חינוך וימי המילואים "לא הטו ימין ושמאל", ומיד הצליחו לבצע את כל הפרטים בדיוק, גם הדקדוקים שאינם מעכבים.

ואף שזוהי הנהגה ששייכת לאופן העבודה של צדיק, ד"לא יאונה לצדיק כל און" (ראה בפנינה הקודמת), מ"מ לאחרי שנפתח הציוור לעבודה זו ע"י אהרן ובניו, שהם פעלו כן בתור כהנים שהם שלוחים של כל ישראל, הרי סללו הם את הדרך לכל ישראל, הנקראים "ממלכת כהנים", שגם הם יכולים להתנהג באופן כזה, שמיד בהתחלת עבודת ה' אפשר וצריך להתנהג בדיוק ובכל הפרטים כרצון העליון, לא רק בענינים העיקריים, אלא גם בדקדוק קל של דברי סופרים.

מהו השבח בזה ש"לא הטו ימין ושמאל"?

ויעש אהרן ובניו

להגיד שבחן שלא הטו ימין ושמאל (ה, לו)

לכאורה אינו מובן, מהו השבח של אהרן ובניו "שלא הטו כו", הרי פשוט שאהרן ובניו יעשו בדיוק כמו שנצטוו?

ויש לבאר:

בפרשה זו מדובר אודות שבעת ימי המילואים שבהם נתחנכו אהרן ובניו לעבודת הכהונה – כמובן בפשטות שמצד קושי העבודה וריבוי הפרטים שבה, יש צורך בחינוך במשך שבעת ימים.

וזהו שבחן של אהרן ובניו, שמיד ביום הראשון, עוד לפני שנתרגלו במשך שבעת ימי המילואים, הנה כאשר משה אמר להם כו"כ ענינים, "בשלו את הבשר וגו' ושמרתם את משמרת ה'" (ה, לא ואל"ף), לא זו בלבד שהיו חפצים לקיים ציווי ה' בתכלית הדיוק (דמאי קמ"ל), אלא עוד זאת, שעלה בידם לקיים בפועל – "ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה ה' ביד משה" – לא רק ללא שינוי, שפוסל בעבודה, אלא בתכלית הדיוק בכל הפרטים, ללא הטי' ימין ושמאל – אפילו בנוגע לדקדוק קל שאינו מעכב.

אמנם לכאורה צריך ביאור, הרי מדובר על עבודה כזו שנדרשים שבעה ימים להתרגל ולהתחנך כדי לעשותה כדבעי, ואין יתכן שהצליחו אהרן ובניו לקיימה כראוי בלי שום הטי' מיד בהתחלה?

וההסברה בה:

כתיב "לא יאונה לצדיק כל און" (משלי יב, כא), והיינו, שלא זו בלבד שצדיק אינו נכשל בענין של חטא בשוגג, אלא עוד זאת, שלא יארע אצלו ענין של "און" כלל, אפילו לא באופן של "מתעסק", בדרך ממילא. וכפי שמצינו אצל האבות, ש"הן הן המרכבה" (ב"ר פמ"ג, ג. פ"ב, ו. ועוד), דכיון שהיו מרכבה לרצון העליון, הנה בדרך ממילא היתה הנהגתם

המדור מודפס לעילוי נשמת
הרב שמעון
ב"ר מנחם שמואל דוד הלוי
ע"ה רייטישק
נפטר כ' כסלו ה'תשפ"ב

היהודי סוגיות

עיון ופולפול בסוגיות הפרשה

בגדר דין לבישת בגדים אחרים לדישון המזבח

יחקור בראי' וסברא אם הוא דין בתפארת הבגדים או דין בעבודת המקדש,
ויפלוכל באריכות בלשונות רש"י בזה / יסיק דתרווייהו איתנהו בי' ויבאר הראיות
במקרא ובש"ס לומר דכל א' מב' צדדי החקירה מוכרח להאמר

ו"ז רש"י בפירושו רש"י על המקרא
על התיבות "ופשט את בגדיו": "שלא
ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש
בהן תמיד. בגדים שבשל בהן קדירה לרבו
אל ימזוג בהן כוס לרבו לכך ולבש בגדים
אחרים פחותים מהן". היינו שהזכיר כאן
ג"כ ב' הדברים והטעמים, חדא שהוא דין
בבגדים שמשמש בהם תמיד שלא ילכלכם,
ותו שהוא דין בעבודה שלא ימזוג לרבו
בבגדים ששימש בהם להוצאת הדשן.

וייש לעיין אמאי באמת פשט המקראות
מזיקי ב' טעמים אלו לדין זה עד שהוצרך
רש"י להזכיר שניהם.

ב. והנה בנוגע לטעם הא' ("שלא ילכלך
בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן
תמיד" - דין בתפארת הבגדים) י"ל בפשטות
(וראה משכיל לדוד פרשתנו), שהוא מוכרח
מאריכות לישנא דקרא "ופשט את בגדיו
ולבש בגדים אחרים", דלכאורה תמוה,
למה לא הסתפק הכתוב לומר "ולבש בגדים
אחרים", שמוזה כבר ידעינן דבעי לפשוט

א. גרסינן ביומא (כג, ב): "ת"ר ופשט
ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן
(פרשתנו ו, ד) שומעני כדרך יום הכפורים,
שפושט בגדי קודש ולובש בגדי חול, תלמוד
לומר ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים,
מקיש בגדים ששובש לבגדים שפושט, מה
להלן בגדי קודש אף כאן בגדי קודש, א"כ
מה תלמוד לומר אחרים פחותין מהן (כגון
שחקים (היינו בגדים שחוקים וישנים) או
מפשתן שאינו מוצהב כו'. רש"י) . . כדתנא
דבי רבי ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל
בגדים שבשל בהן קדרה לרבו לא ימזוג בהן
כוס לרבו". ע"כ (וראה ג"כ שבת קיד, רע"א).

והנה, יש לחקור בהגדרת הטעם שאמרו
לדין זה, דמחד יש לומר שזהו דין בבגדי
כהונה, שאין ללכלך (בהוצאת הדשן)
את הבגדים שמשמש בהם תמיד במקדש,
וכדאמר קרא (תצוה כח, ב) דבגדי כהונה צ"ל
"לכבוד ולתפארת", או דלמא מצינו לומר
שהוא דין בעבודת הכהונה, שאין לעשות
עבודה שהיא בודגמת "מזיגת כוס לרבו"
בבגדים אלה שעושה בהם עבודה פחותה
("שבשל בהן קדירה לרבו").

לה שתהא נעשית בבגדים הדומים במעלתן לבגדים שבהם "בשל קדירה לרבו" והוציא את הדשן, ולהכי אין נוגע רק שלא יהיו אותם הבגדים ממש אלא צ"ל גם בסוג פחות יותר דוקא.

א"ל דבאמת יש לדחות דברים אלו, כי מזה שרש"י צירף הטעם השני וכתבו בהמשך לטעם הראשון, ושניהם בד"ה "ופשט את בגדיו" [ורק בסיום הפירוש כ' "לכך ולבש בגדים אחרים פחותים מהן"], משמע, שגם הטעם השני בא לבאר (לא זה ש"ולבש בגדים אחרים, פחותים מהן", אלא) זה ש"ופשט את בגדיו".

ג. והנראה בביאור דברי רש"י בהקדים דין תרומת הדשן הנזכר בכתוב לפני דין הוצאת הדשן דידן, דמחולקים בגדיהם ב' עבודות אלו, כי אף שבשניהם נוטלים את הדשן מעל המזבח, הרי בהרמת הדשן נאמר (פרשתנו שם, ג) "ושמו אצל המזבח", היינו שעבודה זו כולה היא בתוך המחנה, ואילו הוצאת הדשן הלא היא "אל מחוץ למחנה אל מקום טהור". ועוד חילוק בעצם מהותם, דהרמת הדשן היא מצוה בפ"ע, סיום וגמר מצות הקרבן, והיינו דבשימוש דעבודת הקרבן גופא ה"ז הגמר והשלימות שלו, ואילו הוצאת הדשן אינה אלא מכשיר דמכשיר, בשביל שיהי' מקום פנוי למערכה על המזבח (ראה מל"מ הל' תמידין ומוספין פ"ב ה"ג. וראה אנציקלופדי' תלמודית ערך דישון המזבח החיצון בתחלתו. ועיין בריטב"א יומא כד, א ד"ה ולוי אמר. וראה תו"י שם ד"ה רבי; לרבות; ואימא. ועוד).

ומעתה נ"ל בפשטות, שבהוספת הטעם השני הנ"ל בא רש"י לתרץ קושיא בפשוטו של מקרא כאן, דהנה מקרא זה ע"ד הוצאת הדשן בא בהמשך לדין תרומת הדשן שבפסוק הקודם (פרשתנו שם) – "ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן

את בגדיו שלבש מקודם, וקשיא "ופשט את בגדיו" למה לי.

והנה, חילוק יש בין הנך תרי טעמי דלעיל, אם הוא דין בעבודה או בבגדים, דאם הוא דין בכבוד העבודה נמצא שעיקר הענין הוא במה ש**לובש** להוצאת הדשן בגדים אחרים, אמנם אם הוא דין בכבוד הבגדים נמצא שעיקר הענין הוא במה ש**פושט** להוצאת הדשן את בגדי העבודה שמשמש בהם תמיד.

ומעתה י"ל דהך רבותא גופא השמיענו הכותב במה שהאריך וכתב "ופשט את בגדיו", ולא אמר הכתוב רק "ולבש בגדים אחרים" ותו לא, דאשמעינן בזה שטעם לבישת בגדים אחרים הוא כדי שלא ללכלך הבגדים הקודמים, ולכן עיקר ההדגשה בכתוב כאן היא (לא לבישת בגדים אחרים, אלא) פשיטת הבגדים הקודמים.

ומעתה עדיין יש למצוא ביאור איך נמצא בפשט הכתוב גם הטעם השני ד"בגדים שבשל בהן קדירה לרבו אל ימוזג בהן כוס לרבו".

ולכאורה ה' מקום לבאר זה, בהקדם מה ש"ל דנפקותא גדולה יש מחקירה זו אם טעם חילוף הבגדים הוא דין בתפארת הבגדים או דין בעבודת המקדש. דהנה הדין הוא דלא רק שמחוייב להחליף לבגדים אחרים סתם, אלא צ"ל דוקא "פחותין מהן" (כשחקים או פשתן שאינו מוצהב כו'), וזהו הרבותא ד"אחרים" שאמר הכתוב, כנ"ל מהגמ'. והי' נראה לומר, דזה עצמו מוכיח שהוא דין בעבודת כהונה ולא רק דין בתפארת הבגדים, כי אילו הי' רק דין בבגדים כדי שלא יתלכלכו הי' סגי במה שילבש להוצאת הדשן בגדים אחרים ולא אותם הבגדים שעבד בהם, ובוזה די למנוע לכלוך מבגדי כל עבודות המקדש. ועל כרחין שיש כאן דין בעבודת הכהונה, שהוא גנאי

הרמת הדשן והוצאת הדשן, דאף שבשניהם נוטלים את הדשן מעל המזבח, הרי בהרמת הדשן נאמר "ושמו אצל המזבח", ואילו הוצאת הדשן היא "אל מחוץ למחנה אל מקום טהור". ולכן, כיון שהרמת הדשן היא "בפני רבו", צ"ל בבגדים חשובים, כמו מזיגת כוס, ואילו הוצאת הדשן אל מחוץ למחנה אף שהתחלתה היא "בפני רבו", נטילת דשן מעל המזבח, הרי עיקרה הוא כמו בישול קדירה, דבר הנעשה שלא בפני רבו, ולכן נעשה בבגדים פחותים יותר. ועוד זאת, בישול קדירה ה"ה הכנה לשימוש רבו, משא"כ מזיגת כוס ה"ז גוף השימוש. כלומר: מזיגת כוס אינה רק סיום וגמר השימוש, אלא היא חלק עיקרי מהשימוש עצמו, ואילו בישול קדירה תוכנו רק הכנה להכנה לכללות השימוש. אשר כנ"ל זהו ג"כ חילוק מהותי שיש בין הרמת הדשן והוצאת הדשן: שהרמת הדשן היא מצוה בפ"ע לסיום וגמר מצות הקרבן ושימוש גופא, ואילו הוצאת הדשן אינה אלא מכשיר דמכשיר לפנות המקום למערכה על המזבח.

ועפ"ז מחזור, שבזה שרש"י מוסיף "בגדים שבשל בהן קדירה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו" בא להוסיף שהטעם הוא לא רק בשביל לכלוך בגדי כהונה, שהרי בכמה עבודות החל משחיטת הקרבן, קבלת הדם, זריקת הדם והקטרה וכו', יש מקום ואפשר שיתלכלכו בגדיו, וכ"ש וק"ו תרומת הדשן שבכתוב הקודם - אלא שבעבודה שהיא לפני רבו ותוכנה הוא גדר השירות לרבו, לא נחשב לכלוך, ולא חל ע"ז שם לכלוך, דאדרבה, זהו תוכן השירות לרבו; משא"כ בעבודה שאינה בפני רבו ותוכנה הוא רק הכשר להכשר, חל ע"ז שם לכלוך.

אשר תאכל האש את העולה על המזבח ושמו אצל המזבח". ומשמע, שעיקר הזהירות בפשיטת הבגדים בשביל הוצאת הדשן הוא בג"פ הבגדים ("מדו בד ומכנסי בד") שהי' לבוש בהם בעת הרמת הדשן. ומעתה תמוה: איך אפשר לומר שטעם פשיטת בגדיו לפני הוצאת הדשן הוא מצד הטעם הראשון (דין בבגדים) כדי שיהיו נקיים בעת שמשמש בהן, והרי גם בעת שמשמש בעבודת הרמת הדשן קיים החשש של לכלוך הבגדים. ואע"פ שאינו דומה חשש הכלוך בהרמת הדשן לכלוך הבגדים בהוצאת הדשן [וכן מבואר מלשון רש"י ביומא יב, ב ד"ה את השחקין] מ"מ מובן, שבערך לשאר עבודות המקדש, אין הרמת הדשן מלאכה "נקי" כ"כ, וא"כ אמאי לא יפשוט את בגדיו (שעושה בהם שאר עבודות) גם בשביל הרמת הדשן [ולהעיר שלדעת הרמב"ם ה' תמידין ומוספין פ"ב ה"י גם הרמת הדשן היא בבגדים פחותים. וכ"ה לדעת החינוך (מצוה קלא), אמנם רש"י יומא שם שולל זה].

ובדי לתרץ קושיא זו הביא רש"י את הטעם השני (המשל) ד"בגדים שבשל בהן כו' אל ימזוג בהן כוס כו'", כי מצד הטעם הא' "שלא ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד", הי' מקום לומר שגם הרמת הדשן תיעשה באותם הבגדים שבהם מוציא את הדשן. והטעם שגם הרמת הדשן נכללת בשאר עבודות המקדש בענין זה, שאינה נעשית בהבגדים שמוציא בהן את הדשן, מובן ע"פ המשל ד"בגדים שבשל בהן קדירה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו", כי הנה א' החילוקים בין בישול קדירה ומזיגת כוס הוא, דבישול קדירה אינו בפני רבו אלא במקום אחר, ואילו מזיגת כוס לרבו היא בפניו. וכבר נזכר דזה גופא הוא החילוק בין

"שהיו ישראל מצויינים שם בלבושם..."

דוקא בההיפך, זאת אומרת אשר מסורת אבותיהם
בידיהם, כי מסורה זו תורה היא.²

תלבושת המונעת נסיונות

במענה על מכתבה . . בו כותבת אודות בנה
שליט"א . . בהנוגע להתלבושת, הנה מובן שצודק
בעלה הרב בטענתו כי ככל שתהי' התלבושות שלו
כמו שהיתה מקדם, זה עצמו ימעט הנסיונות שעומד
בהם, כיון שעל-ידי התלבושת לא יפגש כלל או על
כל פנים לא יפגש לעתים תכופות עם נוער בלתי
רצוי.³

שינוי המעורר תמיהה

...כיון שלבוש לבוש ארוך בכל שבת-קודש
ומסתפק אם יעשה זה גם בשבת-קודש שיבוא
אליהם [לקהילה מסויימת, שהציעו לו משרת רב
ושוחט]:

הנה כפי הידוע לי מקהלות ואפי' שאינם חרדים,
ישנם רבנים לובשים לבוש ארוך בשבת קודש ויום
טוב, בחתונה וכיוצא בזה, ולכן איני רואה בזה חשש
שלבישת הקאפאטע [=לבוש ארוך] תוכל להחליש
את ענינו שם, וכיון שקשור זה גם כן בשאלת היתר
נדר וכו' הנה לדעתי אין צורך בדבר כלל, ואדרבה
יש לחשוב שיתמהו כשיראו רב בעל זקן ולבוש
'פידזיאק' [=חליפה קצרה] בשבת קודש ויום טוב
ובשעת הנאום קודם הזכרת נשמות.¹

לא לשנות כשנראה לקולא

...במענה לשאלתו, הנה ידוע כלל רז"ל שאין
צריכים להיות אפילו ער בין הישנים ובפרט בענין
שנראה לקולא, וכיון שכל השו"בים לבושים בגדים
ארוכים, הרי גם עליו להתנהג כמותם.⁴

הבטחת הקיום – על ידי השוני מהסכיבה ונאון יעקב

...יציאת מצרים וחג הפסח מלמדים אותנו, בין
שאר ההוראות הרבות גם לחיי יום יום, כי לא
בנסיונות לחקות את הסביבה טמונה התקוה לגאולה
וחרות, כי אם דווקא להיפך.

בני ישראל במצרים היו מיעוט קטן וחיו בתנאים
הגרועים ביותר.

אך, כפי שחכמינו ז"ל מספרים, היו שונים
וחלוקים מן הסביבה ושמרו בגאון על איכות החיים
שלהם, על מסורתם ומקוריותם ("שהיו ישראל
מצויינים שם בלבושם ומאכלם ולשונם"), ודווקא
על-ידי כך הבטיחו את קיומם, ואף הגיעו אל
הגאולה האמיתית, הגופנית והרוחנית.⁵

שינוי הלבושים למודרניים – אינו מועיל לשידוך!

...במה שכותב בענין [הצעת] נכבדות שיש
מעוניינים [לדרוש מהבחור המיועד לשידוך] להחליף
את הלבושים למודרניים יותר – מובן שאין מקום
למלאות דרישה כזו, כיון שמראה הוא על מהלך
הנפש של המדוברת או משפחתה או של שניהם יחד,
ואם בהתחלת ענין מתנים תנאים האמורים, מובן
מה יכול לצמוח מזה בעתיד הקרוב ולאחרי, והרי
הכניסה בשידוך הוא לא חיפוש מצב של מלחמה
בעניני תורה ומצותי', ובמלחמה מי שלא יהי'
המנצח בפועל אי אפשר שלא יזיק לשני הצדדים,
ובפרט שבכנה"ל נאמר ולאום מלאום, לפעמים זה
קם ולפעמים זה וכו'.

אבל מוכרחני לאמר שפלא בכלל השאלה, שהרי
רבו החרדים לדבר ה' בארצנו הקדושה ת"ו – כן
ירבו – ובדאי שיש למצוא בינותם שיהיו מעוניינים

א. הרטם מאנרות קודש חס"ו עמ' לה אוילך / ב. אנרות קודש חס"ו עמ' קמו / ג. אנרות קודש ח"ב עמ' שלה / ד. אנרות קודש ח"ה עמ' רצא / ה. אנרות קודש ח"ז עמ' צג

הרחבי החסידות

מתוך כתבי רבותינו נשיאי חב"ד

מדריגות במסירות נפש עבור הזולת

בימות החול חי' אוכל לחם שחור עם דג מלוח ורק בשבת חי' אוכל לחם לבן, אבל בשביל אורח חי' לו תמיד לחם לבן. חי' אומר: ממני לא צריכים לבקש צדקה רק לחבוע. אדמו"ר הצ"צ אמר עליו: שהוא מקנא שנשמה כזאת יהיו לה לבישים כאלו

ג' ענינים במסירות נפש

'מסירת נפש' אין הכוונה מסירות נפש בגוף, כי אם מסירת נפש בפועל. העולם אינו מבדיל וקורא למסירת נפש בגוף - מסירת נפש, אך באמת אין הדבר כך.

מסירת נפש יש בשלשה דברים: בממון, בגוף ובנפש. מסירת נפש בממון היא הרי ממון הקל, למרות שיגע והזיע על כך, מכל מקום הרי זה זווי, וכמאמר גלגל החוזר וכו' (ראה שבת קנא, ב).

למשל במצות צדקה, הרי שנתניה הצדקה אינה צריכה להיות שאחרי שתהיינה לו כל המותרות יתן אז צדקה, אלא צריך להיות משפט בצדקה, שיקח לעצמו רק את המוכרח לו ואת השאר לתת לצדקה. אלה שחושבים שמה שיש להם ריבוי חדרים והרבה עבדים הרי זה בשביל עצמם - טועים הם.

כמו שמבואר במאמר דא"ח (שנדפס ב"הקריאה והקדושה" - סיון תש"ה (ספר המאמרים אידיש עמ' 204)) בענין צדקה ומשפט, וההבדל בין אברהם אבינו ע"ה ויעקב אבינו ע"ה. באברהם כתוב "ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט", בתחילה צדקה ואחר כך משפט. וביעקב כתוב "משפט וצדקה ביעקב אתה עשית", משפט תחילה ואחר כך צדקה. אברהם אבינו ע"ה חי' נדיב בממונו, בגופו ובנפשו, והגיע לזה בכח עצמו, לכן כתוב "ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט", בתחילה צדקה ואח"כ משפט, המשפט שצריך להיות בצדקה. ואילו ביעקב אבינו ע"ה חי' זה כבר בירושה מאאע"ה, לכן כתוב משפט וצדקה ביעקב, המשפט קודם, מפני שהי' לו כבר המשפט בצדקה.

למסור את הנפש עבור הזולת

החסיד ר' אהרן (ארטשע) רובינשטיין מעיר ברעזינע חי' סוכן (קאמישאנער), והי' אומר: אני מביא סחורה עבור ברעזינע ומזה יש גם כן לבני ביתי. שפה זו הוא קיבל מזקנו. זקנו של

ר' אהרן הי' קרוב משפחה של אם חותני. הוא הי' נוסע אל הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק הצ"צ, והי' איש פשוט. אבל בענין הצדקה הי' מופלא. בימות החול הי' אוכל לחם שחור עם דג מלוח ורק בשבת הי' אוכל לחם לבן, אך בשביל אורח הי' לו תמיד לחם לבן.

הוא הי' אומר: ממני לא צריכים לבקש צדקה רק לתבוע. הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק הצ"צ אמר עליו: אני מקנא נשמה כזו שתהי' לה לבושים כאלה.

עיקר המסירות נפש – בנפשו!

על כל פנים, המסירות נפש בממון הוא דבר קל. מסירת נפש בגופו, להטריח את הגוף בשביל הזולת, אין זה עדיין המסירות נפש הנכונה. העיקר במסירות נפש הוא בנפשו, וכדי לעורר בזולת את נקודת היהדות.

הריני תובע מבני תורה ומבני הישיבות לפעול במסירת נפש, לפתח את חיבת התורה ותורה עם יראת שמים. שהרי תורה בלי יראת שמים אינה שווה כלום. הרי זה כמי שלוקח קמח ושומן וימלא בהם מעי ('א קישקע') לא מנוקה, הרי, במחילת כבודכם, לא זו בלבד שפשטידה לא תצא מזה, אלא זה גם יקלקל את הקמח והשומן וגם יסרית, במילא מובן שמוכרח להיות תורה עם יראת שמים.

(תרגום מספר השיחות תש"ה עמ' 105 ואילך – ספר השיחות ה'תש"ה בלה"ק עמ' צט ואילך)

